

53601737 : สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการน้ำ การมีส่วนร่วม ความยั่งยืน

นางสมปอง วงษ์ชัย : การบริหารจัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วมของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ. ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์. 299 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการชลประทาน โดยเกษตรกรมีส่วนร่วม ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการน้ำ และแนวทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืนของการบริหารจัดการน้ำชลประทาน โดยเกษตรกรมีส่วนร่วม ของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่เจ้าหน้าที่ชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว และกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน รวมจำนวน 19 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว มีการบริหารจัดการน้ำชลประทานตามแนวทางการจัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม โดยมีส่วนร่วมด้านการส่งน้ำและบำรุงรักษา 11 กิจกรรม โดยมีการรวมกลุ่ม มีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พัฒนาเป็นองค์กรผู้ใช้น้ำที่มีความเข้มแข็งและมีการสร้างเครือข่าย ด้านปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการน้ำ ได้แก่ ปัญหาอุทกภัยน้ำขาดการ พัฒนา ปัญหาการลักขโมยบานปิด-เปิดน้ำ ปัญหาการจัดเก็บค่าบำรุงและการแบ่งปันน้ำให้กลุ่มนอกพื้นที่ ส่วนแนวทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืนในการบริหารจัดการน้ำเน้นการรักษาความสัมพันธ์ที่ดี การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน การพัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างต่อเนื่อง ความเข้มแข็งของผู้นำ การถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นใหม่ และการรักษาวิธีการบริหารจัดการน้ำในปัจจุบันไว้ จากการศึกษายังพบว่า 1) การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนที่มาจากการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่าย 2) มีการปรับใช้และการผสมผสานภูมิปัญญากับองค์ความรู้สมัยใหม่ 3) มีกระบวนการสร้างการยอมรับในกติกาและข้อตกลงร่วมกัน และ 4) มีจุดเด่นของแต่ละชุมชนที่มีความสอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา..... *Anty 2K* .....

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์..... *พิช* .....

53601737 : MAJOR : PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

KEYWORDS : WATER MANAGEMENT/ PARTICIPATION/ SUSTAINABLE

SOMPONG WONGCHAI : PARTICIPATORY IRRIGATION MANAGEMENT
OF THE INTEGRATED WATER USERS GROUP : KRASEAW IRRIGATION PROJECT,
SUPHANBURI PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.PHITAK SIRIWONG, Ph.D.
299 pp.

This research was proposed to study participatory irrigation management problems and obstacles and methods of sustainable water management of Integrated Water Users Group from Kraseaw Irrigation Project, Suphanburi Province. The research is the qualitative research by the Phenomenology method, processed by in-depth interview and non-participant observation. The main informers are the irrigation officers in Kraseaw Irrigation Project, heads of Integrated Water Users Group and the members of Integrated Water Users Group totalling 19 people. According to the study, it was found that : The Integrated Water Users Group had managed by Participatory Irrigation Management (PIM) method and participated in 11 activities of water and maintenance processes, set the groups and develop to strengths. Problem and obstacle factors found a lack of canal development, repeated theft of the sluice gate of the irrigation building, lack of budget for maintenance, and sharing of water usage by farmers out of the irrigation area. Sustainable factors of water management of Integrated Water Users Group found that good relationship, increasing the quantity of water, consistent development of Integrated Water Users Group, strength of the leaders, knowledge transmitted to the new generation, innovation and maintenance of participatory irrigation management methods. The study found that : 1) competency and strength of communities came from aggregation and networking 2) applying the local wisdom and modern knowledge was most successful 3) the process to build the acceptance in rule and agreement was needed and 4) strengths of each community were defined to accord and support each other.

Program of Public and Private Management

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature.....*Sompong Wongchai*

Academic Year 2011

Thesis Advisor's signature .....*P. Siriwong*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การบริหารจัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วมของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี สำเร็จ ลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ซึ่งผู้วิจัย ใคร่ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ สิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ คำปรึกษา แนะนำแก้ไข รวมทั้งตรวจทาน อาจารย์ ดร. ธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ วิไลนุช คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาช่วยให้ คำชี้แนะในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณอาจารย์ ประจำคณะวิทยาการจัดการท่านอื่นๆ ที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณสุกร กาญจนจิระเดช ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว คุณรักศักดิ์ อุ่สุวรรณ คุณภาควิมิ อุ่สุวรรณ คุณบุญเลิศ หอมจันทร์ และเจ้าหน้าที่ชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียวทุกท่าน คุณสว่าง ภูผา และประธานกลุ่มบริหารการใช้น้ำ ชลประทานทุกท่าน ตลอดจนสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อ การวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ คุณวิศิษฐ์ เกษรมาลา วิศวกรชลประทาน สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชน กรมชลประทาน เพื่อนร่วมเดินทางที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคสนามและให้ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกร และขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียน สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร ทุกคนที่เป็นกำลังใจในการทำวิจัย ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ลูกเป็นคนที่เพียรพยายามในการทำงาน การใฝ่เรียนรู้ ขยันอดทนในการศึกษา ขอขอบคุณสมาชิกครอบครัวและญาติพี่น้องที่เป็น กำลังใจและเสียดสละเวลาอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี